

Crist de nou ressuscitat, a l'Argentina

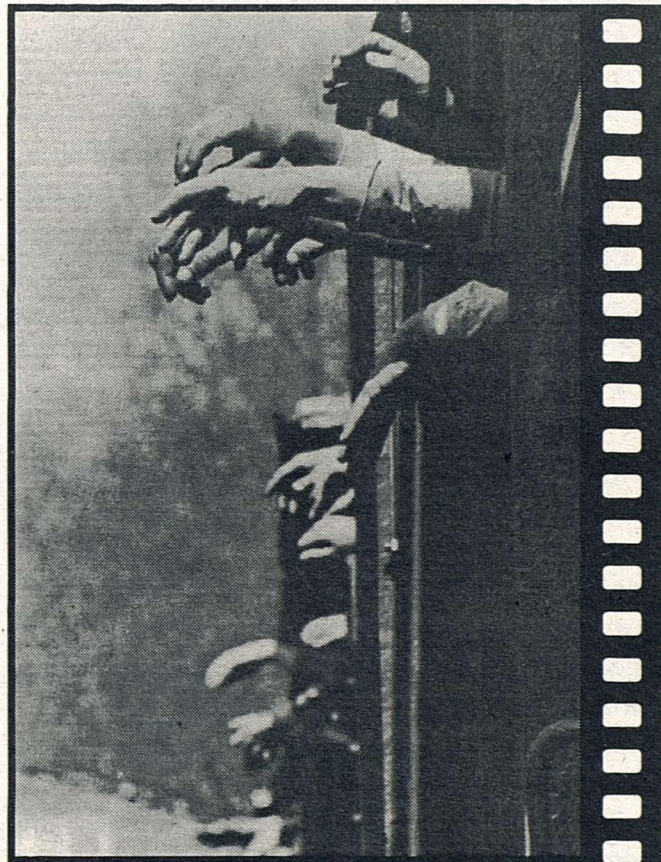
Cap bon favor s'ha fet a Eliseo Subiela, amb la recent distribució a la nostra ciutat de la seva pel·lícula, de l'any 1986, *Hombre mirando al sudeste*. Confés que no en sabia res de res, ni la més mínima referència. Una pel·lícula, vaig dir-me, del director de *El lado oscuro del corazón* s'havia d'anar a veure. Vaig entrar a la sala quan tot just s'acabaven els títols de crèdit de la sessió anterior. Vaig ser a temps de veure que una de les músiques del film era *Vespere de la Beata Virgine*, una obra impressionant de Monteverdi. La cosa no es podia presentar millor.

L'únic consol que em queda és poder dir que Eliseo Subiela ha evolucionat per bé. Almanco si es comparen les dues cintes citades. No n'hi he vista cap altra. Em va parèixer una pel·lícula dolenta de cap a peus, amb ben pocs elements que se'n puguin salvar. He vist que algun crític que m'és amic no la deixava gens malament en algun paper. Estic d'acord amb ell només en l'enfocament de la follia del protagonista. No la veig, al meu parer, ben aprofitada pel director. Un personatge que viu un món del tot aliè al nostre, que se sent membre d'una estranya comunitat més o manco ultraterrena, que té unes qualitats innates per a la música (està bé que faci d'organista de la capella del manicomi, però que s'atrevesqui a dirigir la *Novena de Beethoven* és passar-se un pèl; els déus no solen ser tan generosos), uns poders ocults (a vegades també usats amb una filantropia pròpia de la mare Teresa de Calcuta). Un personatge, en fi, que hagués pogut servir de pretext per massacrar la lògica racional del nostre món. Supòs que aquesta és, d'altra banda, la intenció última de Subiela. El millor és pot ser la relació, que progressa amb un ritme acceptable, pantant la psicologia, els punts de vista, les semblances i les diferències, entre el protagonista i el seu psiquiatre. Fins que arriba un punt en què no es distingeix quin dels dos és el foll de veritat. Poc més mereix destacar-se. Per allò de l'estima que un té a la literatura, afegiu-hi, si voleu, la referència-homenatge a Bioy Casares.

Il·lustres filòsofs varen decretar segons sembla la mort de déu. En alguns casos, no val la pena l'esforç d'inventar-los.

VESCOMTE DE ROBINES

La revisió perpètua

FOTOGRAMA DE LA LLISTA DE SCHINDLER.

Voltaire va titllar Hamlet de vulgar i ara mateix hi ha dos prínceps de Dinamarca a París, un d'ells al temple de la Comédie Française. Shaw digué que Otel·lo era un melodrama, però la tragèdia del moro venecià es representa avui a més escenaris que la nòmina completa de l'irlandès. La perspicax «Saturday Review» va despatxar el 1858 Dickens amb un despectiu *no creim que la seva reputació sigui duradora. Els nostres fills s'estranyaran dels motius pels quals els seus antecessors el col·locaren al cap dels novel·listes de la seva època*. La crítica és des de sempre una activitat tan malsana com mudable fins a la contradicció, però el presumpte art de les imatges va batent rècords de revisionisme. Les víctimes més recents d'aquesta ruleta de

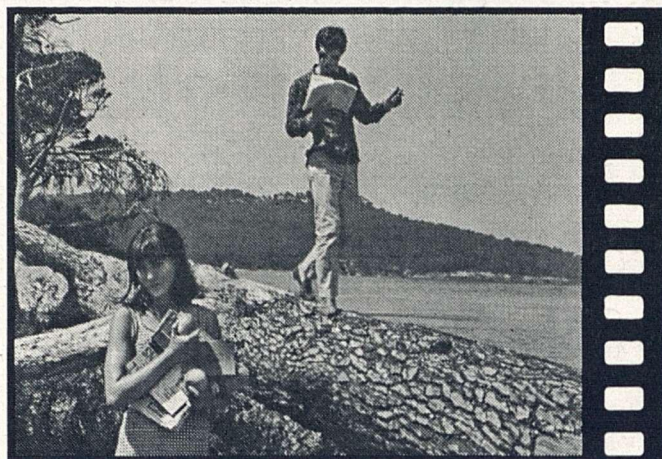
les valoracions són *El piano* i *La llista de Schindler*.

Després que l'elit novaiorquesa consagrà la pel·lícula de Jane Champion com una cimeira del gènere, «The New Yorker» va publicar un demolidor *Deu raons per odiar El piano*. Jo en conec almenys trenta més, però el que és rellevant és el brusc tomb en el que pugui tenir de *chic* una cinta que no ha tengut temps ni de passar de moda. En el segle de la suspensió dels judicis morals, era inevitable la líquüefacció dels preceptes estètics. D'això ve que aquests grans dialèctics que segueixen sent els francesos hagin aplicat la *deconstruction* de Derrida a la darrera jeremiada d'Spielberg. El poble que ha arruïnat Eurodisney acusa *La llista de Schindler* d'edulcorar l'holocaust fins arribar a fer-lo atractiu. A crítics espanyols de molta escuma els ha faltat temps per moderar la seva *pel·lícula del segle en temps* menys estridents.

Abunda també el cas contrari. Woody Allen va pagar a través de *Manhattan Murder Mystery* la factura per haver-se'n anat a jeure amb la filla de la seva dona. Aquesta primera impressió s'ha corregit amb el temps, encara que el pes dels gurús nord-americans ha impedit als seus vassalls locals expressar-se lliurement. El millor que li pot succeir a una obra d'art en l'actualitat és la penombra, literalment a *Terres de penombra*, que basa el seu èxit homogeni a no haver estat mai massa aflagada ni massa vituperada. El revisionisme no s'ha inventat avui, però els seus cicles eren normalment més llargs, vegeu sinó el cas Van Gogh.

El fundador del «New Yorker» ja esmentat es resistia fa set dècades a criticar pel·lícules, amb l'excusa que *el cine és un entreteniment per a velles i marietes*. La seva revista, que té avui raó de ser en el repàs i el comentari del cel·luloide, hauria de replantejar-se la seva comesa davant la fragilitat que fa de *Johnny Guitar* avui un producte insuportable, una altra volta en aquesta capçalera novaiorquesa tota valoració presumeix de definitiva, i la postmodernitat ha desguarnit el còmode ordre de la irreversibilitat de la finalitat de les coses. Només una passa separa el que és fatal del que és banal. Crec que ja l'hem travessat.

MATIAS VALLÉS

FOTOGRAMA DE *PIERROT LE FOU* DE J. L. GÓDARD.

Els millors moments del cinema

Els millors moments del cinema no succeeixen mai a les sales de cinema. No és paradoxa: és, almenys per mi, l'essència de l'art. Nodrits de símbols, mites i altres companyies travessem la vida. Uns amb més gràcia o encert que els altres. ¿Qui amb el desig d'un *bell morir*? ¿Qui suïcida sempre?. I n'hi ha que estem veritablement enverinats pels moments viscuts davant la pantalla, a les fosques, nus amb part del jo deixada al guarda-roba. Veritablement podrits de cinema.

Ja és la mala hora. La bona gent dorm el bon somni. La llum color caramel d'un bar obert, potser el rètol que amb prou feina il·lumina la cantonada em xucla cap a l'interior. Si no se sentís la veu de Nick Cave enmig la boira blava del tabac no m'hauria tret la jaqueta i l'hauria llançada sobre el tamboret, recobrint-lo, abans d'asseure'm. Algú m'ha vist com un antic àngel que té set i cerca el pols dels éssers humans allà on els humans cerquen el que la vida els amaga o els roba. Parlem del temps —ens agrada parlar-ne—, hi ha tantes formes al cel, tants colors a les tardes que porten pluja!. I, és clar, de Wenders. Poc abans de tancar els ulls, quan el vent udola als carrers i el cel clareja, passes el teu polze al voltant dels llavis. Dos, tres cops. Dos, tres cercles encantats. Pensem al mateix temps en *Pierrot le fou* i això ens fa somriure. Ens adormim abraçats, tranquils, podrits de cinema.

EMILI MANZANO